

Nr 444.

Av herr **Norup m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 136, angående lönereglering för övningslärare m. m.

Kungl. Maj:t har i proposition till riksdagen den 5 mars 1948 (nr 136) framlagt förslag till lönereglering för övningslärare m. m. Departementschefen framhåller i propositionen, att denna fråga sedan lång tid varit föremål för övervägande och tidigare vid ett flertal tillfällen ställts på framtiden samt att för de statligt anställda övningslärarna gälla sedan den 1 juli 1947 endast provisoriska avlöningsbestämmelser, varför önskemålen om en reglering göra sig gällande med alltmer ökad styrka. Dock framlägges nu endast förslag till principbeslut angående lönereglering för övningslärarna, i huvudsak byggd på 1941 års lärarlönesakkunnigas förslag och avsedd att om möjligt träda i kraft den 1 juli 1949.

Beträffande lönegradsplaceringen för lärarinnorna i hushållsgöromål erinrar departementschefen om att det från vissa håll föreslagits, att dessa lärarinnor, såsom redan i viss mån skett, skola i lönehänseende jämföras med folkskollärarinnor och sålunda placeras i lönegrad Ca 21. Dock anser sig departementschefen icke kunna biträda detta förslag utan föreslår i likhet med lärarlönesakkunniga såsom normallönegrad för lärarinnorna i hushållsgöromål lönegrad Ca 18 »ehuru denna löneställning ur vissa synpunkter kan förefalla väl låg». Även i övrigt förordar departementschefen de av lärarlönesakkunniga föreslagna löneställningarna för ifrågakvarande lärargrupp. I överensstämmelse härmed föreslås alltså följande lönegradsplaceringar för lärarinnor i hushållsgöromål (s. 83):

Vid statens skolköksseminarium	lönegrad 25
» kvinnligt folkskoleseminarium, kommunal flickskola och statens normalskola	» 20
» allmänna läroverk, kommunala och praktiska mellanskolor och högre folkskolor	» 18
» läroanstalter för blinda och dövstumma	» 18
» folk- och fortsättningsskolor	» 18

Förslaget innebär i jämförelse med nuvarande lönegradsplaceringar att tjänsterna vid allmänna läroverk, kommunala och praktiska mellanskolor och högre folkskolor sänkas två lönegrader samt tjänsterna vid läroanstalter för blinda och dövstumma en lönegrad.

Av de yttranden, som avgivits över lärarlönesakkunnigas förslag, framgår att det förefinnes en utpräglad opinion för att lärarinna i hushållsgöromål icke bör ha lägre lönegradsplacering än folkskollärarinna, d. v. s. Ca 21.

Skolöverstyrelsen tillstyrker de sakkunnigas förslag om placering av ordinarie tjänster vid statens skolköksseminarium i Ca 25 men föreslår för samtliga övriga kategorier placering i Ca 21, vilket i jämförelse med nuvarande placering innebär höjning med en lönegrad vid andra skolformer än läroanstalter för blindade och dövstumma samt folk- och fortsättningsskolor. Skolöverstyrelsen framhåller, att i vissa reglerade befattningar vid folk- och fortsättningsskolor är lönen redan nu lika med lönen för folkskollärare. I övrigt betonar skolöverstyrelsen, att flertalet folkskoleinspektörer, vilka utan tvivel ha stora möjligheter att på ett vederhäftigt sätt bedöma det krävande, ansvarsfulla och gagnande arbete som skolkökslärarinnorna utföra i folk- och fortsättningsskolorna, hävdad, att de sakkunnigas förslag till lönegradsplacering är alltför låg, samt att jämväl flera lärarsammanslutningar och åtskilliga högre skolor förklarar sig anse, att skolkökslärarinnorna böra likställas med folkskollärarinnorna i lönehänseende. Skolöverstyrelsen framhåller vidare, att lärarinnorna i hushållsgöromål vid folk- och fortsättningsskolorna ha längre lektionstid än övriga lärare inom dessa skolor, nämligen i folkskola alltid och i fortsättningsskola i regel 60 minuters lektion, att den ambulerande tillvaro från kurs till kurs, som skolkökslärarinna vid fortsättningsskola måste föra, är mycket påfrestande, att inom samtliga skolformer meddelas i hushållsgöromål i avsevärd grad teoretisk undervisning, samt att ur arbetsmarknadssynpunkt det är synnerligen viktigt att skolkökslärarinnorna icke erhålla en så låg lönegradsplacering att den ger husligt arbete prägel av mindre värde ur social synpunkt.

Allmänna lönenämnden yttrar: »För lärarinnor i hushållsgöromål synas arbetsuppgifternas art och omfattning kunna åberopas som skäl för en förhöjning av den föreslagna normallönegraden Ca 18 (A 14).»

Överstyrelsen för yrkesutbildning anser den föreslagna lönegradsplaceringen väl låg och tillägger: »Den värdesättning av det husliga arbetets betydelse som kommit till uttryck i förslaget torde även komma att menligt inverka på rekryteringen.»

Svenska landskommunernas förbund finner det icke bärande att skolkökslärarinnorna hänföras till lägre löneställning än folkskollärarinnor, särskilt som man från landskommunalt håll redan tidigare icke varit främmande för tanken att i lönehänseende jämställa dessa lärarkategorier.

Skolköksundervisningens stora betydelse torde ingen vilja bestrida. Undervisningen i hemmets skötsel, kostens rätta beskaffenhet samt individens och hemmets ekonomi är av sådan vikt för ungdomens allmänna inställning till hemarbetet och dess problem, att det icke kan anses på något sätt motiverat att avlöna utövarna av denna undervisning sämre än många andra lärare.

Arbetsmarknadsläget nödvändiggör att ett stort antal kvinnor måste jämsides med sitt yrkesarbete helt omhänderhava hemmets skötsel. Andra husmödrar, exempelvis lantbrukarhustrurna, ha att förutom själva hushållsarbetet även sköta yttre arbete.

Under nu rådande förhållanden, då betalad arbetskraft å hushållets område knappast kan uppbringas, ha särskilt dessa kategorier av husmödrar ofta en alltför stor arbetsbörda. Det är därför av behovet påkallat att något göres för att öka tillgången på hushållshjälp, och ett steg i den riktningen vore att det husliga arbetet förlänades en högre värdesättning ur social synpunkt än nu är fallet. Lönegradsplaceringen bör därför även ur denna synpunkt giva mer rättvisa åt den pedagogiska verksamheten för hemarbetets rationalisering och höjande.

Den återhållsamhet i fråga om löneökningar som under nuvarande förhållanden befunnits nödvändig bör icke utgöra hinder för en högre lönegradsplacering av lärarinnorna i hushållsgöromål, då dessa obestriddigen tillhöra de i lönehänseende eftersatta grupper, vilka bära tillgodoses.

En principiellt rättvis normallönegrad för lärarinnorna i hushållsgöromål skulle, såsom ovan framhållits, vara Ca 21, men med hänsyn till det ekonomiska läget inskränka vi oss till yrkande om placering i den närmast lägre lönegraden, Ca 20. Den differentiering med hänsyn till lärjungarnas åldersstadium som lagts till grund för de sakkunnigas förslag om lönegradsplaceringar för samtliga övningslärare kan icke anses lika motiverad i fråga om lärarinnorna i hushållsgöromål som då det gäller andra övningslärare, då undervisning i detta ämne icke inom någon skolform utom i speciella undantagsfall förekommer tidigare än under sjunde skolåret. Lärarinnorna vid statens skolköksseminarium, där undervisningen avser utbildning av *facklärare*, bära givetvis ha högre placering. Emot den föreslagna lönegraden i Ca 25 hava vi intet att erinra. En inplacering av samtliga övriga grupper i lönegrad Ca 20 innebär avvikelse från föreliggande förslag endast beträffande lärarinnorna i hushållsgöromål vid allmänna läroverk, kommunala och praktiska mellanskolor, högre folkskolor, läroanstalter för blinda och dövstumma samt folk- och fortsättningsskolan, där höjningen i jämförelse med förslaget skulle bli två lönegrader.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att lärarinnor i hushållsgöromål vid alla andra skolformer än statens skolköksseminarium skola placeras i lägst lönegrad Ca 20.

Stockholm den 31 mars 1948.

<i>Sam. B. Norup.</i>	<i>J. Onsjö.</i>	<i>E. Pettersson, Ersbacken.</i>
<i>Sven Vigelsbo.</i>	<i>Einar Hæggbloom.</i>	<i>James I. A. Dickson.</i>
<i>Birger Gezelius.</i>	<i>Gunnar Larsson i Luttra.</i>	<i>Verner Hedlund, Östersund.</i>
<i>Hildur Alvéen.</i>	<i>Ragnhild Sandström.</i>	<i>Nils G. Hansson i Skegrie.</i>
<i>Ernst V. Staxäng.</i>	<i>Elsa Johansson.</i>	<i>Ruth Gustafson.</i>
<i>Erik Lundbom.</i>	<i>Ruben Swedberg.</i>	<i>Alarik Hagård.</i>
<i>Märta Boman.</i>	<i>Nils Jönsson i Rosshol.</i>	<i>Sven Antby.</i>
<i>Olov Rylander.</i>	<i>Greta Möller.</i>	<i>Axel Nordström.</i>
<i>Henry Allard.</i>	<i>Brynolf Stattin.</i>	<i>Eric Bladh.</i>
<i>Rudolf Boman, Kieryd.</i>	<i>Manne Ståhl.</i>	<i>Erik Olson i Göteborg.</i>
<i>Gottfr. Fröderberg.</i>	<i>C. O. Carlsson i Bakeröd.</i>	<i>Harald Hallén.</i>
<i>Martin Ljungberg.</i>	<i>Filip Kristensson.</i>	<i>Per A. Johnsson i Kastanjegården.</i>
<i>Edvin Jacobsson, Igelsbo.</i>	<i>Georg Fahlman.</i>	<i>Osc. Werner.</i>
<i>Hildur Humla.</i>	<i>Disa Västberg.</i>	<i>Elsa Ewerlöf.</i>
<i>Andr. Andersson i Gisselås.</i>	<i>Anton Bränholm.</i>	<i>O. E. Sandberg.</i>
<i>Gösta Kempe.</i>	<i>Helmer Holmberg.</i>	<i>O. Malmberg, Skövde.</i>
<i>Per Svensson i Stenkyrka.</i>	<i>K. E. Senander.</i>	<i>Carl Östlund.</i>
<i>Gerda Linderot.</i>	<i>P. Hj. Fagerholm.</i>	<i>Hildur Nygren.</i>
<i>Harald Johnsson i Skoglösa.</i>	<i>Thorvald Ekdahl.</i>	<i>Gust. Mosesson.</i>